

Tryater

Tryater heeft als missie kwalitatief hoogstaand theater te realiseren voor volwassenen, jeugd en jongeren vanuit de Friestalige omgeving. De instelling zegt haar publiek te bereiken door het op allerlei plekken in de eigen taal en omgeving op te zoeken, met als doel het mee te nemen in een andere beleving. Tryater richt zich op de lokale gemeenschap en injecteert die naar eigen zeggen met theatrale verbeelding.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Fryske Toaniel Stifting Tryater een subsidiebedrag toe te kennen van € 1.500.000, onder voorwaarde dat de instelling een nieuw activiteitenplan indient, waarin ze de artistieke plannen en de plannen op het gebied van publieksbereik, ondernemerschap en marketing voor de komende jaren verder uitwerkt.

Het Friestalige theatergezelschap is met een groot publiek in de eigen regio stevig geworteld in het Friese taalgebied. De nieuwe artistiek leider van Tryater heeft gezorgd voor nieuwe artistieke impulsen. De raad is echter van mening dat de aanvraag voor de komende periode ongeïnspireerd en gemakzuchtig is. De plannen zijn onvoldoende uitgewerkt en bieden weinig zicht op de toekomstige activiteiten. De financiële situatie van de instelling is zorgelijk en heeft extra aandacht nodig.

€ **1.500.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **1.500.000**
gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.9 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Beoordeling

Kwaliteit

Aan het begin van de huidige subsidieperiode is een nieuwe artistieke leiding aangetreden. Dit heeft geleid tot artistieke vernieuwing, waarbij vanuit de Friese context gezocht is naar andere creatieve impulsen en samenwerkingen. Hierbij zijn ook bewegingstheater en muziek meer in de producties geïntegreerd. De raad constateert dat deze innovaties het gezelschap en het publiek prikkelen en ondersteunt het initiatief meer jonge makers gastproducties te laten ontwikkelen bij Tryater.

De instelling heeft de traditie voortgezet van grootschalige locatieproducties die aansluiten bij Friestalige thematiek (zoals de Elfstedentocht) en die, net als de tournees langs alle dorpshuizen, het publiek heel dicht naderen.

De raad constateert dat de instelling in haar aanvraag meer terugblijkt dan vooruit kijkt. De plannen van Tryater zijn niet diepgaand en geven weinig prijs over het repertoire, de gastregisseurs en andere producties die de instelling wil initiëren. Daardoor krijgt de raad er weinig hoogte van of de artistieke vernieuwingen daadwerkelijk worden voortgezet. Het uitnodigen van (jonge) makers van buiten vindt de raad in dit verband interessanter dan het laten regisseren door Tryater-acteurs en andere vaste Friese regisseurs. Makers van buiten zullen beter in staat zijn het gezelschap te helpen zich verder te ontwikkelen.

Voor kleinschalige theatrale experimenten lijkt het Planjeta Tryater een interessant nieuw initiatief, waarin per seizoen een aantal verkennende projecten wordt ontwikkeld. Ze kunnen de aanzet vormen voor een meer grootschalige productie.

De plannen op het gebied van jeugd aanbod zijn inhoudelijk niet uitgewerkt. De raad ondersteunt het plan opnieuw een reizende familievoorstelling te maken, al staan of vallen ook deze initiatieven natuurlijk bij de artistieke invulling ervan.

Publieksbereik

Tryater heeft zich als het enige professionele Friestalige theatergezelschap goed in het eigen taalgebied geworteld. Het behaalt – ook voor landelijke begrippen – hoge bezoekerscijfers en bereikt tot in de kleinste dorpjes van de provincie zijn publiek. De instelling heeft het publiek goed in beeld en kan het ook goed bereiken.

De instelling verwacht de komende jaren een flinke stijging van het aantal bezoekers binnen en buiten de regio. De raad vindt dit een erg rooskleurige voorstelling van zaken die niet in de aanvraag wordt toegelicht.

Cultureel ondernemerschap

De financiële situatie van de instelling is zorgelijk. De liquiditeit is onvoldoende en het eigen vermogen en exploitatieresultaat waren in 2010 negatief. De instelling reflecteert hier onvoldoende op en geeft niet aan hoe de situatie in de toekomst verbeterd gaat worden. De instelling voldoet ruim aan de eigen inkomstennorm.

De verwachte stijging van de eigen inkomsten is bijzonder ambitieus en de raad vraagt zich af hoe die gerealiseerd kan worden. De raad is van mening dat de instelling een efficiënte organisatie is, met lage personeelskosten per voorstelling. Tryater is voor een aantal projecten afhankelijk van externe financiering, waardoor een deel van de plannen financieel nog niet voldoende onderbouwd is.

Het beleid op het gebied van marketing is weinig innovatief en richt zich niet op het aantrekken van nieuwe doelgroepen.

Educatie

De educatieve activiteiten van Tryater hebben een groot bereik. Het educatiebeleid sluit goed aan bij de doelstellingen van het gezelschap. De raad is wel verbaasd dat slechts één vast personeelslid verantwoordelijk is voor de educatieve activiteiten. Hij vraagt zich af of dat genoeg is om het educatiebeleid in de organisatie te borgen.

(Inter)nationaal belang

Als enig professioneel Friestalig gezelschap bekleedt Tryater een specifieke positie in het Nederlandse theaterbestel. Buiten de eigen regio heeft de instelling in artistiek opzicht geen unieke kwaliteit. Tryater is in de rest van Nederland beperkt zichtbaar. De raad waardeert het dat zij haar zichtbaarheid enigszins vergroot door eens per twee jaar een week in Amsterdam op te treden.

Tryater onderhoudt contacten met gezelschappen uit internationale gebieden waarin ook minderheidstalen worden gesproken. Op basis hiervan verwacht de instelling de komende jaren een paar keer in het buitenland te spelen. De raad ondersteunt dat.

Talentontwikkeling

Tryater heeft de afgelopen periode een paar getalenteerde jonge makers uitgenodigd om voorstellingen te ontwikkelen. Voor de komende periode wordt slechts één naam van een nieuw talent genoemd, maar het is niet duidelijk of hieraan ook een coachings-traject is verbonden. Activiteiten op dit gebied komen daarom nogal ad hoc over.

De raad is van mening dat de interne opleiding voor Friestalige acteurs te weinig verbindingen heeft met het reguliere kunstvakonderwijs. Hierdoor maakt het een geïsoleerde indruk.